

ผลของรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ
ทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษา

นางสาว ทิพย์รัตน์ ไทศรีวิชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-567-158-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

011863

J 1539b17b

v

EFFECTS OF THE TELEVISION PROGRAM "DHAMMA TWO
MINUTES A DAY" ON THE MORAL COGNITION CONCERNING
SELF-DIRECTED BEHAVIORS OF MATHAYOM SUKSA STUDENTS

Miss Tippayarut Thaisriwichai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" ที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษา

โดย นางสาว ทิพย์รัตน์ ไทศรีวิชัย

ภาควิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาย ธรรมนันท์กุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Signature]คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณมุข)

[Signature]อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาย ธรรมนันท์กุล)

[Signature]กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จิน แบร์)

[Signature]กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ชงกิตติกุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษา

ชื่อนิสิต นางสาว ทิพย์รัตน์ ไทศรีวิชัย

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาย คุ้มมนันท์กุล

ภาควิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร เป็นเพศชาย 67 คน และเพศหญิง 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอเทป แถบบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" และรายการชีวิตสัตว์ มาตรฐานวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง ซึ่งสร้างขึ้นโดย ศ.ดร. ชัยพร วิชชาวุธ และคณะ ในด้านการกระทำ 8 ด้าน และห้องสำหรับการทดลองการออกแบบการวิจัยเพื่อควบคุมตัวแปรกระทำโดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบผลใน 2 สภาพการณ์ คือในสภาพการณ์ทดลอง กลุ่มตัวอย่างจะได้ดูรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" และรายการชีวิตสัตว์ และในสภาพการณ์ควบคุมกลุ่มตัวอย่างจะได้ดูรายการชีวิตสัตว์เพียงอย่างเดียว ในการดำเนินการวิจัยเริ่มด้วยการนำมาตรฐานวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองฉบับที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามสภาพการณ์ทดลอง โดยที่ทั้ง 2 กลุ่มนี้มีคะแนนจากมาตรฐานวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทุกการกระทำ

ต่อจากนั้นจึงฉายแถบบันทึกภาพในกลุ่มตัวอย่างดูตามสภาพการณที่กลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มเข้าทดลองวันละ 1 ตอน เป็นเวลา 8 วัน หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตอบมาตรวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นการทดสอบครั้งหลังการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบด้วย t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จากการเปรียบเทียบภายในกลุ่มทดลอง การกระทำที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบครั้งหลังสูงกว่าการทดสอบครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) ได้แก่ การกระทำด้านการมีรู้สึกผิด ส่วนการกระทำที่มีค่าเฉลี่ยคะแนน จากการทดสอบครั้งแรกสูงกว่าการทดสอบครั้งหลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การไม่ควบคุมอารมณ์ ($P < .001$) การมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($P < .001$) การมีวินัยในตนเอง ($P < .01$) และการปรับปรุงตนเอง ($P < .01$) สำหรับการกระทำที่เหลือไม่พบความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบครั้งหลังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าการกระทำที่กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การสำรวจตนเอง ($P < .05$) และการมีความขยันหมั่นเพียร ($P < .01$) สำหรับการกระทำที่เหลืออีก 6 ด้าน ไม่พบความแตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Effects of the Television Program "Dhamma Two Minutes a Day" on The Moral Cognition concerning Self-directed Behaviors of Mathayom Suksa Students

Name Miss Tippayarut Thaisriwichai

Thesis Advisor Assistant Professor Somchai Dhammanungune

Department Psychology

Academic Year 1986

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the effect of the television program "Dhamma Two Minutes a Day" on the moral cognition concerning self-directed behaviors of Mathayom Suksa students. The subjects were 67 boys and 92 girls in Mathayom Four students from Bangmunnakphumevidhayakom School, Amphur Bangmunnak, Changwat Pichit. The apparatus consisted of a color television monitor, a video cassette player, two videotape cassettes in which the television program "Dhamma Two Minutes a Day" and animal life series were recorded, the moral cognition scale self-directed behaviors devised by Professor Chaiyaporn Wichawut and his colleagues and an experimental room. In order to control variables, subjects were randomly assigned into two conditions; the experimental group viewed the program "Dhamma Two Minutes a Day" together with animal life series but the control group viewed only animal life series. At first, all subjects were tested with the moral cognition scale : self-directed behaviors volume I and they were

randomly divided into two equivalent groups of which the mean scores in every dimension of the moral cognition scale had no significant differences. Subjects viewed the program according to condition of assignment for 8 consecutive days. On the last day, post-test were applied to the both groups by using the moral cognition scale volume II. The data were analysed by using T-test.

The result shows that within the experimental group, the mean score of post-test is significantly more than the mean score of pre-test ($P < .001$) in the dimension of guilt. Those mean scores from pre-test are significantly more than the mean scores from post-test in 4 dimensions, i.e., expression of emotion ($P < .001$), self-confidence ($P < .001$), self-discipline ($P < .01$) and self-adjustment ($P < .01$). Other dimensions of behavior are not significant different. The results of the post-test between control group and experimental group show that the mean scores of the control group are significantly more than the experimental group in two dimensions, i.e., self-exploration ($P < .05$) and diligence ($P < .01$). There is no significant difference in other 6 dimensions.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาย ธรรมนันทกุล ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังกรุณาให้คำแนะนำชี้แจง และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างละเอียด และรวดเร็ว ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมการวิจัย

ขอขอบคุณสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ช่วยสนับสนุนรายการ "ธรรมะวันละ 2 นาที" ที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคจิตวิทยาทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตจิตวิทยา รุ่นเดียวกับผู้วิจัยที่ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำและกำลังใจด้วยความจริงใจ ตลอดเวลา และผู้วิจัยจะระลึกถึงอยู่เสมอ

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย และให้กำลังใจเสมอมา

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
ทิพย์รัตน์ ไทศรีวิชัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 การอภิปรายผลการวิจัย	48
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	64
ภาคผนวก ก	65
ภาคผนวก ข	68
ภาคผนวก ค	76
ประวัติผู้วิจัย	88

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างรายการโทรทัศน์ "ธรรมะวันละ 2 นาที" และพฤติกรรมต่อตนเอง	32
2. ค่าความเที่ยงของมาตรวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง	33
3. ค่าความตรงตามทฤษฎีของมาตรวัดความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง	34
4. ค่าความเท่าเทียมกันของมาตรวัด 2 ฉบับ	34
5. การจัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมต่อตนเองและข้อความที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมต่อตนเองแต่ละลักษณะ	37
6. การจัดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพการณ์ทดลองและเพศ	43
7. ผลการวิเคราะห์ค่าที่ของคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองจากการทดสอบครั้งแรกระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	44
8. ผลการวิเคราะห์ค่าที่ของคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองจากการทดสอบครั้งหลังระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	45
9. ผลการวิเคราะห์ค่าที่ของคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองในกลุ่มทดลองระหว่างการทดสอบครั้งแรกและการทดสอบครั้งหลัง	46
10. ผลการวิเคราะห์ค่าที่ของคะแนนความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเอง ในกลุ่มควบคุมระหว่างการทดสอบครั้งแรกและการทดสอบครั้งหลัง	47

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ

หน้า

1. แสดงสภาพการณ์ทดลอง 40

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย